

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

УДК 342.951:351.74 (477)
DOI <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2025-4-16-1>

Хозлу Іван Костянтинівич,
доктор філософії в галузі права, капітан поліції,
начальник відділу організації служби
(*Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький*)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2705-3968>

Чепеляк Віталій Степанович,
викладач кафедри адміністративно-правових дисциплін
факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності НПУ
(*Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький*)
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-4281-7936>

Постний Роман Миколайович,
викладач кафедри вогневої підготовки
Навчально-наукового інституту підготовки фахівців для підрозділів
кримінальної поліції імені Е.О. Дідоренка
(*Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький*)
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-7788-6767>

ПРЕВЕНТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ТА ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

У статті досліджено особливості та напрями вдосконалення превентивної діяльності органів і підрозділів системи Міністерства внутрішніх справ України в умовах дії правового режиму воєнного стану та в післявоєнний період. Здійснено аналіз правових, організаційних та інформаційно-аналітичних засад діяльності Національної поліції у сфері гарантування громадської безпеки, профілактики правопорушень та протидії новим викликам, що виникають унаслідок війни. Охарактеризовано основні проблеми ефективності превентивної діяльності, пов'язані з кадровими,

ресурсними й управлінськими обмеженнями. Виокремлено перспективні напрями вдосконалення превентивної діяльності – упровадження ризик-орієнтованого підходу, цифровізацію процесів управління, розвиток інформаційно-аналітичних платформ і посилення міжвідомчої взаємодії. Обґрунтовано значення компетентнісної підготовки поліцейських, формування довіри населення до правоохоронних органів і розвитку партнерської моделі взаємодії між поліцією та громадськістю в післявоєнний період.

Ключові слова: превентивна діяльність, Національна поліція України, воєнний стан, громадська безпека, профілактика правопорушень, ризик-орієнтований підхід, цифровізація, післявоєнна реінтеграція.

Постановка проблеми. Повномасштабна збройна агресія Російської Федерації проти України спричинила глибокі трансформації в системі національної безпеки, зокрема в діяльності органів внутрішніх справ. У таких умовах превентивна діяльність набуває особливого значення як інструмент збереження громадського порядку, запобігання деструктивним процесам і підтримання довіри громадян до держави. Водночас воєнний стан зумовив необхідність оперативного перегляду форм, методів і правових засад превенції, адаптації до нових типів правопорушень і загроз. Післявоєнний етап розвитку держави потребуватиме якісного оновлення концептуальних і практичних засад превентивної діяльності органів та підрозділів Національної поліції України, спрямованих на відновлення безпеки, стабільності та правопорядку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика превентивної діяльності поліції в умовах воєнного стану досліджувалася низкою українських науковців, серед яких – С.М. Школа, О.М. Бандурка, О.О. Коваленко, Д.Г. Казначеев, А.О. Иванов, С.В. Калякін, Д.Д. Міхтеев. У їхніх роботах розглянуто питання сутності превентивної діяльності, її нормативного регулювання, організаційних механізмів реалізації та ролі інформаційно-аналітичних технологій у системі безпеки. Зокрема, С.М. Школа визначає профілактику правопорушень як ключову функцію поліції в межах адміністративної діяльності; О.М. Бандурка наголошує на важливості кадрового потенціалу; О.О. Коваленко аналізує правові засади розширення повноважень поліції під час воєнного стану; А.О. Иванов звертає увагу на загрози, пов'язані з нелегальним обігом зброї; С.В. Калякін і Д.Д. Міхтеев обґрунтовують доцільність використання технологій прогнозування аналітики.

Попри значну наукову увагу, питання комплексного вдосконалення превентивної діяльності в умовах війни та післявоєнного відновлення залишається не досить розробленим і потребує подальших досліджень.

Метою статті є обґрунтування теоретико-правових і організаційно-практичних засад удосконалення превентивної діяльності органів і підрозділів Національної поліції України в умовах дії правового режиму воєнного стану та в післявоєнний період, визначення основних проблем і формування пропозицій щодо підвищення ефективності цієї діяльності на засадах ризик-орієнтованого управління, цифровізації, міжвідомчої взаємодії та партнерства із громадськістю.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах збройної агресії проти України превентивна діяльність органів та підрозділів Національної поліції України набуває особливої актуальності, оскільки саме вона спрямована на запобігання правопорушенням, мінімізацію ризиків дестабілізації внутрішньої безпеки та забезпечення громадського порядку в умовах підвищених загроз. Правовий режим воєнного стану суттєво трансфор-

мував зміст, форми та методи превентивної діяльності, що потребує їх глибокого наукового переосмислення та подальшого вдосконалення. Діяльність органів Національної поліції України в цей період здійснюється на основі чинного національного законодавства, зокрема Конституції України, законів України «Про Національну поліцію», «Про правовий режим воєнного стану», «Про оперативно-розшукову діяльність», інших нормативно-правових актів, які визначають правові й організаційні засади превенції [1–3].

На думку групи українських науковців, «превентивні поліцейські заходи становлять собою особливу форму правового впливу, що передбачає здійснення дій або комплексу дій, які можуть обмежувати певні права й свободи громадян, однак при цьому не обов'язково пов'язані із протиправною поведінкою конкретної особи» [4, с. 37]. Такі заходи, як зазначають дослідники, мають здійснюватися суто в межах чинного законодавства, з метою забезпечення реалізації покладених на поліцію функцій та за неухильного дотримання законних вимог і гарантій прав людини.

С.М. Школа у своєму дослідженні вказує, що «одним з основних повноважень поліції є профілактика (превенція) правопорушень, яка здійснюється в рамках адміністративної діяльності поліції – підзаконної, цілеспрямованої виконавчо-розпорядчої діяльності уповноважених суб'єктів з організації та здійснення охорони публічного порядку, гарантування публічної безпеки, запобігання адміністративним і кримінальним правопорушенням і припинення їх» [5, с. 130].

Позиція, висловлена С.М. Школою, є методологічно виваженою та концептуально значущою для розуміння сутності превентивної діяльності поліції в сучасних умовах. Учений слушно наголошує, що профілактика (превенція) правопорушень виступає однією із ключових функцій поліції, яка реалізується в межах адміністративної діяльності як форми виконавчо-розпорядчої діяльності держави. Такий підхід дозволяє розглядати превентивну діяльність не як допоміжний чи факультативний напрям роботи поліції, а як її системоутворювальний елемент, спрямований на припинення правопорушень. З наукового погляду важливо підкреслити, що визначення превентивної діяльності як складника адміністративної функції поліції підкреслює її підзаконний, цілеспрямований і виконавчо-організаційний характер. Це означає, що превентивні заходи мають здійснюватися суто в межах наданих законом повноважень і способом, визначеним нормативно-правовими актами. Водночас у сучасних умовах така діяльність набуває комплексного характеру, поєднує правові, інформаційно-аналітичні та комунікаційні інструменти впливу на криміногенне середовище.

У сучасних умовах дії правового режиму воєнного стану превентивна діяльність органів Національної по-

ліції України набуває особливої значущості, оскільки її зміст виходить за межі традиційного розуміння профілактичної роботи й трансформується в комплексну, багаторівневу діяльність, спрямовану на підтримання стабільності в суспільстві, захист життя, прав і свобод громадян, а також забезпечення сталого функціонування державних інститутів у надзвичайних умовах. У контексті воєнного стану превентивна діяльність поліції охоплює широкий спектр напрямів: від запобігання кримінальним правопорушенням, протидії диверсійним і терористичним проявам, контролю за обігом зброї та вибухонебезпечних предметів до захисту дітей і соціально вразливих верств населення, убезпечення дорожнього руху, реагування на факти домашнього насильства та недопущення правопорушень, пов'язаних із воєнними злочинами.

Так, у своєму дослідженні О.О. Коваленко звертає увагу на положення ст. 8 Закону № 580–VIII, відповідно до якої «було значно розширено повноваження поліцейських на період дії воєнного стану в ході виконання ними таких важливих завдань, як: 1) забезпечення публічної безпеки й порядку; 2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства й держави; 3) протидії злочинності; 4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги» [6, с. 272].

Як указує О.М. Бандурка, перелік превентивних заходів поліцією не обмежується, він є досить невичерпним і необмеженим [7, с. 106].

Однак дана думка є досить спірною, оскільки Законом № 580–VIII закріплено вичерпний спектр функцій, покладених на підрозділи Національної поліції України, що спрямовані на гарантування публічної безпеки, охорону прав і свобод громадян, а також підтримання правопорядку в державі. У межах нормативного регулювання законодавець визначає вичерпний перелік превентивних заходів, як-от: «1) перевірка документів особи; 2) опитування особи; 3) поверхнева перевірка й огляд; 4) зупинення транспортного засобу; 5) вимога залишити місце й обмеження доступу до визначеної території; 6) обмеження пересування особи, транспортного засобу або фактичного володіння річчю; 7) проникнення до житла чи іншого володіння особи; 8) перевірка дотримання вимог дозвільної системи органів внутрішніх справ; 9) застосування технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінознімання, відеозапису, засобів фото- і кінознімання, відеозапису; 10) перевірка дотримання обмежень, установлених законом стосовно осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, та інших категорій осіб; 11) поліцейське піклування» [2]. Водночас особливості воєнного часу вимагають від правоохоронних структур гнучкості, оперативності та здатності до швидкої адаптації превентивних заходів відповідно до змін у безпековому середовищі.

Науково-практичний аналіз свідчить, що ефективна превентивна діяльність у період воєнного стану має ґрунтуватися на поєднанні правових, інформаційно-аналітичних і соціально-комунікативних інструментів. Вона передбачає не лише виявлення та нейтралізацію потенційних загроз, а й формування в населення правової свідомості, довіри до правоохоронних органів і готовності до співпраці у сфері безпеки. Діяльність органів Національної поліції охоплює також систему профілактики правопорушень, що має комплексний і багаторівневий характер. Вона спрямована на усунення причин і обста-

вин, які зумовлюють скоєння правопорушень, формування правового нігілізму й антисоціальної поведінки.

У контексті воєнного стану постає об'єктивна необхідність удосконалення системи превентивної діяльності органів і підрозділів Національної поліції України, що зумовлюється новими викликами безпеки, зміною характеру правопорушень і зростанням соціальної напруги. Незважаючи на активізацію діяльності органів поліції в напрямі превенції, практика свідчить про наявність низки проблем, що істотно ускладнюють реалізацію ефективних профілактичних заходів у період воєнного стану.

Як слушно зазначає О.М. Бандурка, результативність превентивної діяльності поліції безпосередньо залежить від наявності кадрового потенціалу, матеріально-технічного забезпечення та належного рівня організаційного управління [4, с. 112]. В умовах війни спостерігається дефіцит особового складу, спричинений мобілізацією, евакуацією, а також необхідністю перерозподілу кадрів на завдання, пов'язані з безпосереднім забезпеченням оборони держави. Це призводить до перевантаження діючих працівників поліції, зниження ефективності реагування на виклики, а також до зменшення обсягів превентивної роботи на місцях. Окрім того, сучасна структура злочинності зазнала суттєвих трансформацій.

Також спостерігається зростання кількості злочинів економічного, корупційного та воєнного характеру, що створює нові виклики для поліції і потребує оновлення підходів до превентивної діяльності. Як зазначає А.О. Іванов, «одним із найнебезпечніших чинників залишається активізація нелегального обігу зброї, боєприпасів і вибухових речовин. Дослідник підкреслює, що останніми роками в Україні одним із суттєвих факторів погіршення криміногенної ситуації є відкрита демонстрація зброї та зростання озброєності злочинного світу, а війна лише посилює ці тенденції» [7, с. 139].

З огляду на це підвищення ефективності превентивної діяльності у сфері контролю за обігом зброї потребує комплексного підходу. Одним із ключових напрямів має стати вдосконалення функціонування Єдиного державного реєстру зброї, зокрема шляхом інтеграції його з інформаційними системами Національної поліції, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби та Міністерства оборони. Такий обмін даними дозволить оперативно виявляти факти незаконного зберігання, втрати чи викрадення зброї. Окрім того, розширення аналітичних можливостей реєстру та впровадження автоматизованих механізмів перевірки дозволять своєчасно виявляти осіб, які зловживають правом на придбання зброї або намагаються використовувати підроблені документи.

Попри значні зусилля, спрямовані на підвищення ефективності превентивної діяльності в умовах воєнного стану, залишаються актуальними питання організаційного та правового забезпечення діяльності органів Національної поліції України. Як зазначає Д.Г. Казначєв, діяльність правоохоронних органів у період воєнного стану потребує якісного оновлення управлінських механізмів, оптимізації міжвідомчої взаємодії та посилення аналітичного складника в ухваленні рішень. Учений підкреслює, що «ефективне виконання завдань превенції можливе лише за умов створення інтегрованої системи взаємодії між Національною поліцією, Службою безпеки України, Державною прикордонною службою, а також органами місцевої влади та військовими адміністраціями» [8].

Водночас ефективність превентивної діяльності неможлива без оновлення її концептуально-методоло-

гічного підґрунтя. Адже сучасна превентивна система повинна ґрунтуватися на ризик-орієнтованому підході, який передбачає ідентифікацію, оцінювання та прогнозування потенційних загроз громадській безпеці, що дозволяє правоохоронним органам ефективно розподіляти ресурси та концентрувати зусилля на найбільш проблемних напрямках. Такий підхід особливо важливий у післявоєнний період, коли суспільство переживатиме процес демобілізації, повернення військовослужбовців до мирного життя, зростання соціально-психологічної напруги та потенційного збільшення кількості побутових і насильницьких правопорушень.

Не менш важливим складником удосконалення превентивної діяльності є цифровізація процесів управління та аналітики. У роботі С.В. Калякіна та Д.Д. Міхтеєва підкреслюється, що використання сучасних інформаційних технологій, зокрема ГІС (геоінформаційних систем) і методів *predictive policing*, створює можливості для «виявлення «гарячих точок» злочинності, моніторингу ситуації в режимі реального часу й оптимального розподілу ресурсів» [9, с. 147–149].

На час дії воєнного стану такі інструменти відіграють важливу роль у гарантуванні громадської безпеки, оскільки дають змогу своєчасно ідентифікувати потенційні осередки ризику, координувати діяльність територіальних підрозділів поліції та взаємодіяти з військовими адміністраціями. Застосування цифрових аналітичних платформ у поєднанні з технологіями штучного інтелекту створює передумови для формування єдиної системи ситуаційного управління, що підвищує ефективність превентивних заходів у реальному часі.

Не менш важливим є питання організаційно-кадрового забезпечення органів Національної поліції України, яка набуває особливої актуальності, оскільки від професійної компетентності поліцейських значною мірою залежить ефективність реалізації превентивної функції держави. Як слушно зазначає Д.В. Швець, професійна підготовка поліцейських має базуватися на компетентнісному підході, який забезпечує поєднання правових, психологічних, комунікативних і педагогічно-аналітичних компонентів у системі підготовки кадрів. Такий підхід дозволяє не лише підвищити рівень професійної майстерності, а й сформувати у працівників поліції здатність діяти ефективно в умовах невизначеності, оперативно ухвалювати рішення, взаємодіяти з населенням на засадах довіри та партнерства [10].

У контексті воєнного та післявоєнного періодів акцент професійної підготовки має зміщуватися в напрямі розвитку компетентностей кризового управління, формування стресостійкості, адаптивності до екстремальних умов та морально-етичної зрілості особового складу. Це зумовлено тим, що поліцейські дедалі частіше діють у ситуаціях підвищеного ризику, інформаційного тиску та дефіциту часу.

Після завершення воєнного стану перед органами та підрозділами Національної поліції України постане завдання адаптації превентивної діяльності до умов мирного часу. Цей період потребуватиме переорієнтації з воєнних на соціально-правові механізми стабілізації суспільства. Найважливішими пріоритетами післявоєнної політики у сфері безпеки мають стати реінтеграція ветеранів, підтримка громад, які постраждали від бойових дій, профілактика насильства та зниження рівня криміногенної напруги через соціальну реабілітацію населення. У цьому контексті роль поліції, як провідного суб'єкта превенції, полягатиме не лише у стримуванні правопорушень, але й у формуванні ат-

мосфери довіри, солідарності та співпраці між владою і громадськістю.

Ці завдання концептуально продовжуються у «Стратегії розвитку Національної поліції України на 2026–2030 рр.», що орієнтує діяльність поліції на формування проактивної моделі превенції. Документ визначає стратегічний курс на розбудову сервісно орієнтованої, аналітичної та технологічно розвиненої моделі поліцейської діяльності, що ґрунтується на принципах відкритості, підзвітності суспільству та партнерства із громадянами. У межах цього підходу превентивна діяльність розглядається не лише як набір окремих профілактичних заходів, а як системна політика держави, спрямована на створення безпечного середовища через взаємодію поліції, громад, органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства [11].

У воєнних умовах превентивна діяльність поліції набуває особливого значення, оскільки саме вона забезпечує підтримання суспільної стабільності, запобігає зростанню панічних настроїв і сприяє збереженню довіри громадян до інститутів влади. З огляду на це Стратегія розвитку Національної поліції України передбачає необхідність розвитку інформаційно-аналітичних інструментів, здатних забезпечити моніторинг криміногенної ситуації в режимі реального часу, виявлення ризиків і формування прогнозів щодо динаміки правопорушень. Застосування таких технологій спрямоване на підвищення ефективності управлінських рішень у сфері превенції, що особливо актуально в умовах гібридних загроз, масових переміщень населення та зростання соціально-економічної напруги.

На особливу увагу заслуговує стратегічна орієнтація поліції на розвиток інститутів участі громадян у досягненні безпеки, зокрема через упровадження інноваційних форм комунікації та цифрових каналів зворотного зв'язку.

Висновки. Проведене дослідження дало змогу комплексно осмислити сутність, зміст і сучасні тенденції розвитку превентивної діяльності органів і підрозділів Національної поліції України в умовах воєнного стану. Установлено, що війна стала каталізатором глибоких трансформацій у сфері гарантування публічної безпеки, які потребують переосмислення традиційних підходів до реалізації превентивної функції держави. Превентивна діяльність у цих умовах уже не є суто засобом профілактики правопорушень – вона набула ознак системного інструменту стабілізації соціально-правового простору, запобігання деструктивним процесам у суспільстві та зміцнення довіри громадян до правоохоронних інституцій. Саме ефективність превентивної діяльності безпосередньо залежить від рівня міжвідомчої координації, належного кадрового забезпечення, цифровізації управлінських процесів і впровадження сучасних інформаційно-аналітичних технологій. У контексті воєнного стану особливої ваги набуває ризик-орієнтований підхід до планування та реалізації превентивних заходів, який дозволяє своєчасно ідентифікувати потенційні загрози, прогнозувати розвиток криміногенних процесів і забезпечувати адресний характер реагування поліції на виклики безпеки. Нині необхідним є здійснення глибокого аналізу правових засад розширення повноважень поліцейських у період воєнного стану з позиції їхньої пропорційності та відповідності Європейським стандартам прав людини. Також варто наголосити, що питання міжвідомчої взаємодії потребує поглибленого вивчення, особливо щодо оптимізації управлінських механізмів в умовах дефіциту ресурсів і кадрового потенціалу. Пер-

спективним напрямом розвитку превентивної політики органів Національної поліції України в післявоєнний період має стати формування цілісної державної системи соціальної реінтеграції ветеранів, протидії насильству та злочинності, спричиненій воєнними наслідками. Важливим чинником є підвищення правової культури населення, розвиток партнерських відносин між поліцією, органами місцевого самоврядування та громадськістю,

а також запровадження стандартів сервісно орієнтованої діяльності правоохоронних органів. Подальші дослідження варто зосередити на ефективності та правовому регулюванні використання технологій Predictive Policing і геоінформаційних систем для виявлення потенційної злочинної діяльності, або ж «гарячих точок» злочинності, що особливо важливо в умовах воєнного стану та в післявоєнний період.

Список використаних джерел

1. Конституція України : Основний закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 11. Ст. 143.
2. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. № 580–VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379.
3. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 травня 2015 р. № 389–VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 28. Ст. 250.
4. Адміністративна діяльність поліції в питаннях та відповідях : навчальний посібник / О. І. Безпалова та ін. ; за заг. ред. О. М. Бандурки ; передм. О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. 242 с.
5. Школа С. М. Правові засади профілактичної роботи національної поліції України. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 3. С. 129–132.
6. Коваленко О. О. Адміністративно-правове регулювання діяльності Національної поліції України у сфері протидії правопорушенням в умовах воєнного стану. *Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених, курсантів та студентів* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Вінниця, 17 травня 2023 р. Вінниця, 2023. С. 272–274. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/23dc49d2-55b3-4188-bafc-2a566d4c4590/content?trackerId=d9f6149afb0d6507>
7. Іванов А. О. Превентивна діяльність органів поліції: реалії та виклики в умовах воєнного стану. *Право і безпека*. 2022. № 4 (87). С. 135–144. DOI: 10.32631/pb.2022.4.11
8. Казначеев Д. Г. Діяльність правоохоронних органів України в умовах воєнного стану. *Організаційно-правове забезпечення функціонування підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України в умовах воєнного стану* : матеріали Всеукраїнського круглого столу, м. Дніпро, 3 червня 2022 р. Дніпро : ДДУВС, 2022. С. 39–41. URL: <https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/10399>
9. Калякін С. В., Міхтєєв Д. Д. Сучасні інформаційні технології в діяльності поліції: ГІС, аналіз злочинності та predictive policing. *Безпека в кіберсфері* : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м. Кам'янець-Подільський, 28 травня 2025 р. Кам'янець-Подільський : ХНУВС, 2025. С. 147–149. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bee8f34a-68d7-4c2f-8e1c-af3ff07ee3ff/content?trackerId=d9f6149afb0d6507>
10. Швець Д. В. Професійна підготовка поліцейських у контексті стратегії розвитку МВС України. *Особистість, суспільство, закон* : тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті професора С. П. Бочарової, м. Харків, 24 квітня 2020 р. Харків, 2020. С. 313–316. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/items/1bb441f9-0542-4e38-9e13-f3e1b83457b0>
11. Стратегія розвитку Національної поліції України на 2026–2030 рр. Київ : Національна поліція України, 2025. URL: <https://npu.gov.ua/static-objects/npu/sites/1/uploaded-files/strategiia-rozvitku-nacionalnoyi-policiyi-ukrayini-na-2026-2030-roki.pdf>

References

1. Konstytutsiia Ukrainy: Osnovnyi Zakon Ukrainy vid 28 cherv. 1996 r. № 254k/96-VR [Constitution of Ukraine: Fundamental Law of Ukraine of June 28, 1996 № 254k/96-VR]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1996. № 30. St. 141. [in Ukrainian].
2. Pro Natsionalnu politsiiu [About the National Police]: Zakon Ukrainy vid 02.07.2015 r. № 580–VIII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2015. № № 40–41. St. 379. [in Ukrainian].
3. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu: Zakon Ukrainy vid 12 travnia 2015 roku № 389–VIII [On the legal regime of martial law: Law of Ukraine № 389–VIII of May 12, 2015]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2015. № 28, st. 250. [in Ukrainian].
4. Administrativna diialnist politsii u pytanniakh ta vidpoviadiakh. (2017). [Administrative activity of the police in questions and answers: teaching manual]: navch. posib. / O. I. Bezpalova, O. V. Dzhafarova, S. M. Kniaziev ta in.; za zah. red. O. M. Bandurky; peredm. O. M. Bandurky; MVS Ukrainy, Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav. Kharkiv, 242 p. [in Ukrainian].
5. Shkola, S. M. (2016). Pravovi zasady profilaktychnoi roboty natsionalnoi politsii Ukrainy [Legal principles of preventive work of the National Police of Ukraine]. *Aktualni problemy vitchyznianoï yurysprudentsii*, 3, 129–132. [in Ukrainian].
6. Kovalenko, O. O. (2023). Administrativno-pravove rehuliuвання diialnosti Natsionalnoi politsii Ukrainy u sferi protydiv pravoporushenniam v umovakh voiennoho stanu [Administrative and legal regulation of the activities of the National Police of Ukraine in the sphere of combating crimes under martial law]. *Aktualni problemy suchasnoi nauky v doslidzhenniakh molodykh uchennykh, kursantiv ta studentiv. Vinnytsia*: materialy dopovidei vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii, 272–274. Retrieved from <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/23dc49d2-55b3-4188-bafc-2a566d4c4590/content?trackerId=d9f6149afb0d6507> [in Ukrainian].
7. Ivanov, A. O. (2022). Preventivna diialnist orhaniv politsii: realii ta vyklyky v umovakh voiennoho stanu [Preventive activities of police bodies: realities and challenges in martial law]. *Pravo i bezpeka*, 4 (87), 135–144. <https://doi.org/10.32631/pb.2022.4.11> [in Ukrainian].
8. Kaznacheiev, D. (2022). Diialnist pravookhoronnykh orhaniv Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Activities of law enforcement agencies of Ukraine under martial law]. *Orhanizatsiino-pravove zabezpechennia funktsionuvannia pidrozdiliv preven-*

tyvnoi diialnosti Natsionalnoi politsii Ukrainy v umovakh voiennoho stanu: materialy Vseukr. kruhl. Stolu. m. Dnipro, 3 chervnya 2022 r., 39–41 [in Ukrainian].

9. Kaliakin, S. V., & Mikhtieiev, D. D. (2025). Suchasni informatsiini tekhnolohii v diialnosti politsii: HIS, analiz zlochynnosti ta predictive policing [Modern information technologies in police activities: GIS, crime analysis and predictive policing] *Bezpeka u kibersferi: zbirnyk materialiv Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii*, m. Kamianets-Podilskyi, 28 travnia 2025 r. S. 147–149. Retrieved from <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bee8f34a-68d7-4c2f-8e1c-af3ff07ee3ff/content?trackerId=d9f6149afb0d6507/> [in Ukrainian].

10. Shvets, D. V. (2020). Profesiina pidhotovka politseiskykh u konteksti stratehii rozvytku MVS Ukrainy [Professional training of police officers in the context of the development strategy of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]. *Osobystist, suspilstvo, zakon: tezy dop. uchasnykiv Mizhnar. nauk.-prakt. konf., prysviach. pamiaty prof. S. P. Bocharovoi*, m. Kharkiv, 24 kvitnia 2020 r. Kharkiv: Kharkivskyi natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav. S. 313–316. Retrieved from <https://dspace.univd.edu.ua/items/1bb441f9-0542-4e38-9e13-f3e1b83457b0> [in Ukrainian].

11. Natsionalna politsiia Ukrainy. (2025). Stratehiia rozvytku Natsionalnoi politsii Ukrainy na 2026–2030 rr. [Development Strategy of the National Police of Ukraine for 2026–2030]. Kyiv: Natsionalna politsiia Ukrainy. Retrieved from <https://npu.gov.ua/static-objects/npu/sites/1/uploaded-files/strategiia-rozvitku-nacionalnoyi-policiyi-ukrayini-na-2026-2030-roki.pdf> [in Ukrainian].

Khozlu Ivan,

PhD in Law, Police Captain,

Head of the Service Organization Department

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2705-3968>

Chepeliak Vitalii,

Lecturer at the Department of Administrative Law

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-4281-7936>

Postnyi Roman,

Lecturer at the Department of Fire Training

Educational and Scientific Institute for Training Specialists for Criminal Police Units named after E.O. Didorenko

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-7788-6767>

IMPROVEMENT OF PREVENTIVE ACTIVITIES OF BODIES AND UNITS OF THE SYSTEM OF THE MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS IN THE CONDITIONS OF THE LEGAL REGIME OF MARTIAL STATE AND THE POST-WAR PERIOD

The article conducts a deep comprehensive study of the specific features, key problems and strategic directions for improving the preventive activities of bodies and units within the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine (MIA), focusing on two critically important periods: the conditions of the legal regime of martial law and the difficult prospect of post-war reconstruction. The relevance of the study is due to the need to adapt the internal affairs system to unprecedented threats and challenges caused by large-scale military aggression. A systematic analysis of the current legal, organizational and information-analytical principles of the functioning of the National Police of Ukraine as a key subject of preventive work has been carried out. Special attention is paid to its role in ensuring public safety and protecting public order in the context of increased militarization of society and migration processes. The specifics of crime prevention, including crimes related to the illegal trafficking of weapons, explosives and war crimes, as well as counteraction to new challenges and risks that objectively arise as a direct consequence of the war (increased social tension, psychological trauma, economic crime, etc.) have been considered in detail. Based on the analysis, the main problems and limitations of the effectiveness of preventive activities, which have been significantly exacerbated by the war, are characterized. Among them, personnel shortages (related to mobilization and relocation), resource constraints (financial, logistical), as well as managerial and logistical challenges that complicate operational response and planning are highlighted. The key importance of high-quality competency training for police officers (including psychological resilience and crisis communication skills) in the context of working with a traumatized society is separately substantiated. The need to form and strengthen public trust in law enforcement agencies and, as a result, develop a partnership model of interaction between the police and the public (Community Policing) in the post-war period is emphasized, which is a guarantee of sustainable peace and security.

Key words: preventive activities, National Police of Ukraine, martial law, public safety, crime prevention, risk-based approach, digitalization, post-war reintegration.

Надіслано до редколегії 28.11.2025
Рекомендовано до публікації 22.12.2025
Опубліковано 29.12.2025